

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΑΥΤΟΥ

Ι. Ὁ Ὀρθόδοξος Γάμος

1. Ὁ θεσμός τῆς οἰκογενείας εὐρίσκεται σήμερον ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῆς ἐκκοσμικεύσεως ὡς ἐπίσης καὶ τοῦ ἠθικοῦ σχετικισμοῦ. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία διδάσκει τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου ὡς μίαν θεμελιώδη καὶ ἀδιαμφισβήτητον διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐν ἐλευθερίᾳ ἔνωσις μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς εἶναι μία ἀπαραίτητος προϋπόθεσις.
2. Ὁ γάμος θεωρεῖται εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὡς ὁ ἀρχαιότερος θεσμός θείου δικαίου, διότι εἰσήχθη συγχρόνως πρὸς τὴν δημιουργίαν τῶν πρώτων ἀνθρώπων, τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὔας (Γεν. β', 23). Ἡ ἔνωσις αὕτη συνεδέθη ἀπ' ἀρχῆς ὄχι μόνον πρὸς τὴν πνευματικὴν κοινωνίαν τοῦ ζεύγους, τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν δυνατότητα ἐξασφαλίσεως τῆς συνεχείας τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Οὕτως, ὁ γάμος ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς εὐλογηθεὶς ἐν τῷ παραδείσῳ κατέστη ἐν ἱερὸν μυστήριον, τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην, ὅτε ὁ Χριστὸς ἐτέλεσε τὸ «πρῶτον σημεῖον» διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ ὕδατος εἰς οἶνον εἰς τὸν ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας γάμον, ἀποκαλύπτων οὕτω τὴν δόξαν αὐτοῦ (Ἰωάν. β', 11). Τὸ μυστήριον τοῦ ἀκαταλύτου δεσμοῦ μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς εἶναι εἰκὼν τῆς ἐνώσεως Χριστοῦ καὶ Ἐκκλησίας (Ἐφεσ. ε', 32).
3. Ἡ χριστοκεντρικὴ λοιπὸν τυπολογία τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου ἐξηγεῖ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου εὐλογίαν τοῦ ἱεροῦ δεσμοῦ δι' ἐιδικῆς εὐχῆς (*ἱερολογίας*), διό καὶ ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος, εἰς τὴν πρὸς τὸν Πολύκαρπον Σμύρνης Ἐπιστολήν αὐτοῦ, ἐτόνιζεν, ὅτι οἱ προσερχόμενοι εἰς γάμου κοινωνίαν πρέπει «*μετὰ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου τὴν ἔνωσιν ποιεῖσθαι, ἵνα ὁ γάμος ᾗ κατὰ Κύριον καὶ μὴ κατ' ἐπιθυμίαν (= ἀνθρωπίνην). Πάντα εἰς τιμὴν Θεοῦ γινέσθω*» (V, 2). Οὕτω, τόσον ἡ ἱερότης τοῦ θεοσυστάτου δεσμοῦ, ὅσον καὶ τὸ ὑψηλὸν πνευματικὸν περιεχόμενον τῆς ἐγγάμου συζυγίας ἐξηγοῦν τὴν ἀξιωσιν, ὥστε νὰ ἀναδειχθῇ «*τίμιος ὁ γάμος καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος*» (Ἐβρ. ιγ', 4), διό καὶ ἀπεδοκιμάζετο οἰαδῆτις προσβολὴ τῆς καθαρότητος αὐτοῦ (Ἐφεσ. ε', 2-5. Α' Θεσσ. δ', 4. Ἐβρ. ιγ', 4 κ.ἄ.).

4. Ἡ ἐν Χριστῷ ἔνωσις ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συνιστᾷ μίαν μικρὰν ἐκκλησίαν ἢ μίαν εἰκόνα τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἔνωσις αὕτη διὰ τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ ὑποῦται εἰς ὑψηλότερον βαθμὸν, διότι ἡ κοινωνία εἶναι ὑπεροχωτέρα τῆς ἀτομικῆς ὑπάρξεως, ἀφοῦ τοὺς εἰσάγει εἰς τὴν τάξιν τῆς Βασιλείας τῆς παναγίας Τριάδος. Ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὸν γάμον εἶναι ἡ πίστις εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, μία πίστις, τὴν ὁποίαν ὀφείλουν νὰ ἀποδέχωνται ὁ νυμφίος καὶ ἡ νύμφη, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή. Ἄλλωστε, τὸ θεμέλιον τῆς ἐνότητος τοῦ γάμου εἶναι ἡ ἐν Χριστῷ ἐνότης, ἵνα, διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος εὐλογίας τῆς συζυγικῆς ἀγάπης, δυνηθῇ τὸ ζεῦγος νὰ ἀντανακλᾷ τὴν ἀγάπην Χριστοῦ καὶ Ἐκκλησίας ὡς μυστηρίου τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τῆς αἰώνιου ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Θεοῦ.
5. Ἡ προστασία τῆς ἱερότητος τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου ὑπῆρξε πάντοτε ἰδιαζόντως σημαντικὴ διὰ τὴν προστασίαν τῆς Οἰκογενείας, ἡ ὁποία ἀκτινοβολεῖ τὴν κοινωνίαν τῶν συζευγνυμένων προσώπων τόσο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅσον καὶ εἰς τὴν ὅλην κοινωνίαν. Οὕτως, ἡ διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου ἐπιτυγχανομένη κοινωνία προσώπων λειτουργεῖ ὄχι ἀπλῶς ὡς μία συμβατικὴ φυσικὴ σχέση, ἀλλὰ καὶ ὡς μία οὐσιαστικὴ καὶ δημιουργικὴ πνευματικὴ δύναμις διὰ τοῦ ἱεροῦ θεσμοῦ τῆς Οἰκογενείας. Αὕτη βεβαιώνει τὴν προστασίαν καὶ τὴν παιδείαν τῶν τέκνων τόσο εἰς τὴν πνευματικὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς κοινωνίας.
6. Ἡ Ἐκκλησία ἀντιμετώπιζε πάντοτε μετὰ τῆς ἀναγκαίας αὐστηρότητος καὶ τῆς δεούσης ποιμαντικῆς εὐαισθησίας, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἐπεικειᾶς τοῦ ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν Παύλου (Ρωμ. ζ', 2-3. Α' Κορ. ζ', 12-15, 39 κ.ἄ.), τόσο τὰς *θετικὰς προϋποθέσεις* (διαφορὰ φύλου, νόμιμος ἡλικία κ.ἄ.), ὅσον καὶ τὰς *ἀρνητικὰς προϋποθέσεις* (συγγένεια ἐξ αἵματος καὶ ἐξ ἀγχιστείας, πνευματικὴ συγγένεια, ὑπάρχων γάμος, ἑτεροθρησκεία κ.ἄ.) διὰ τὴν σύναψιν γάμου. Ἡ ποιμαντικὴ εὐαισθησία ἦτο ἀναγκαία ὄχι μόνον διότι ἡ βιβλικὴ παράδοσις καθορίζει τὴν σχέσιν τοῦ φυσικοῦ δεσμοῦ τοῦ γάμου μετὰ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ ἐκκλησιαστικὴ πρᾶξις δὲν ἀποκλείει τὴν πρόσληψιν ὠρισμένων περὶ γάμου ἀρχῶν τοῦ ἑλληνορωμαϊκοῦ φυσικοῦ Δικαίου, αἱ ὁποῖαι προβάλλουν τὸν δεσμόν τοῦ γάμου ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ὡς *«θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου δικαίου κοινωνίαν»* (Μοδεστίνος) καὶ εἶναι συμβαταὶ πρὸς τὴν ἀποδιδομένην ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἱερότητα εἰς τὸ μυστήριον τοῦ γάμου.
7. Ὑπὸ τὰς τοσοῦτον δυσχερεῖς συγχρόνους συνθήκας διὰ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου καὶ διὰ τὸν ἱερόν θεσμόν τῆς Οἰκογενείας, οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ ποιμένες ὀφείλουν νὰ ἀναπτύξουν σύντονον ἐργασίαν εἰς τὸν ποιμαντικὸν τομέα διὰ νὰ προστατεύσουν τοὺς πιστοὺς πατρικῶς, συμπαριστάμενοι εἰς αὐτούς, διὰ νὰ ἐνισχύσουν τὴν κλονισθεῖσαν ἐλπίδα αὐτῶν ἐκ τῶν ποικίλων δυσχερειῶν, θεμελιουῦντες τὸν θεσμόν τῆς Οἰκογενείας ἐπὶ ἀκλονήτων θεμελίων, τὰ ὁποῖα οὔτε ἡ βροχὴ, οὔτε οἱ ποταμοί, οὔτε οἱ ἄνεμοι δύνανται νὰ καταστρέψουν, ἀφοῦ τὰ θεμέλια ταῦτα εἶναι ἡ πέτρα, ἡ δὲ πέτρα εἶναι ὁ Χριστός (Ματθ. ζ', 25).
8. Τὸ τιθέμενον σήμερον ἐν τῇ κοινωνίᾳ ζήτημα εἶναι ὁ γάμος, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ κέντρον τῆς Οἰκογενείας καὶ ἡ Οἰκογένεια δικαιώνει τὸν γάμον. Ἡ ἀσκουμένη εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον πίεσις διὰ τὴν ἀναγνώρισιν νέων μορφῶν συμβιώσεως ἀποτελεῖ μίαν πραγματικὴν ἀπειλήν διὰ τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς. Ἡ κρίσις τοῦ θεσμοῦ τοῦ γάμου καὶ τῆς Οἰκογενείας εἰς διαφόρους μορφὰς ἀνησυχεῖ βαθέως τὴν Ὀρθόδοξον

Ἐκκλησίαν ὄχι μόνον ἕνεκα τῶν ἀρνητικῶν συνεπειῶν εἰς τὴν δομὴν τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ ἕνεκα τῆς ἀπειλῆς διὰ τὰς εἰδικωτέρας σχέσεις εἰς τοὺς κόλπους τῆς παραδοσιακῆς Οἰκογενείας. Κύρια θύματα τῶν τάσεων αὐτῶν εἶναι τὸ ζεῦγος καὶ ἰδιαίτερος τὰ τέκνα, διότι δυστυχῶς αὐτὰ ὑφίστανται συνήθως ἐκ τῆς παιδικῆς ἤδη ἡλικίας αὐτῶν τὸ μαρτύριον, καίτοι οὐδεμίαν ἔχουν εὐθύνην δι' αὐτὸ.

9. Ὁ νομίμως καταγεγραμμένος *πολιτικός γάμος* μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς δὲν ἔχει μυστηριακὸν χαρακτήρα, ἀποτελεῖ ἀπλὴν πράξιν συμβιώσεως κυρωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ κράτους, διάφορον πρὸς τὸν εὐλογούμενον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας γάμον. Τὰ συνάπτοντα *πολιτικὸν γάμον* μέλη τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζονται μετὰ ποιμαντικῆς εὐθύνης, ἡ ὁποία ἐπιβάλλεται διὰ νὰ κατανοήσουν τὴν ἀξίαν τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ ἀπορρευουσῶν εὐλογιῶν δι' αὐτοὺς.
10. Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀποδέχεται διὰ τὰ μέλη αὐτῆς *σύμφωνα συμβιώσεως* τοῦ αὐτοῦ ἢ ἐτέρου φύλου καὶ πᾶσαν ἄλλην μορφήν συμβιώσεως, διαφόρου τοῦ γάμου. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ καταβάλλῃ πάσας τὰς δυνατάς ποιμαντικὰς προσπάθειας, ὥστε τὰ παρεκκλίνοντα μέλη αὐτῆς εἰς τοιαύτας μορφὰς συμβιώσεως νὰ δυνηθοῦν νὰ κατανοήσουν τὴν πραγματικὴν ἔννοιαν τῆς μετάνοίας καὶ τῆς εὐλογημένης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀγάπης.
11. Αἱ βαρύτεραι συνέπειαι τῆς κρίσεως ταύτης ἐκφράζονται διὰ τῆς ἐπικινδύνου ἀυξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διαζυγίων, τῶν ἀμβλώσεων καὶ πολλῶν ἄλλων ἐσωτερικῶν προβλημάτων εἰς τὴν οἰκογενειακὴν ζωὴν. Αἱ συνέπειαι αὗται εἶναι μία μεγάλη πρόκλησις διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, διό καὶ οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας ὀφείλουν νὰ καταβάλλουν πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων αὐτῶν. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καλεῖ ἐν ἀγάπῃ τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καλῆς θελήσεως νὰ ὑπερασπισθοῦν τὴν πιστότητα εἰς τὴν ἱερότητα τῆς Οἰκογενείας.

II. Κωλύματα Γάμου καὶ ἐφαρμογὴ τῆς Οἰκονομίας

1. Σχετικῶς μὲ τὰ κωλύματα γάμου λόγῳ ἐξ αἵματος, ἐξ ἀγχιστείας, ἐξ υἰοθεσίας καὶ πνευματικῆς συγγενείας ἰσχύει ὅ,τι προβλέπεται ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων (53 καὶ 54 τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου) καὶ τῆς συνωδᾶ τούτοις ἐκκλησιαστικῆς πράξεως, ὡς αὕτη ἐφαρμόζεται σήμερον εἰς τὰς κατὰ τόπους αὐτοκεφάλους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, καθορίζεται δὲ καὶ περιγράφεται ἐν τοῖς Καταστατικοῖς Χάρταις αὐτῶν καὶ ταῖς σχετικαῖς συνοδικαῖς ἀποφάσεσιν αὐτῶν.
2. Περὶ τοῦ μὴ ἀμετακλήτως λυθέντος ἢ ἀκυρωθέντος γάμου καὶ τοῦ προϋπάρξαντος τρίτου, ἰσχύει ὅτι συνιστοῦν ἀπόλυτα κωλύματα πρὸς σύναψιν γάμου, συμφώνως πρὸς τὴν κατηγορηματικῶς καταδικάζουσαν τὴν διγαμίαν καὶ τὸν τέταρτον γάμον Ὁρθοδόξον κανονικὴν παράδοσιν.
3. Συμφώνως πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνας κωλύεται κατ' ἀκρίβειαν ἡ ἱερολόγησις γάμου μετὰ τὴν μοναχικὴν κουράν (καν. 16 τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ 44 τῆς Πενθέκτης ἐν Τρούλλῳ Συνόδου).

4. Ἡ ἱερωσύνη αὐτὴ καθ' αὐτὴν δὲν ἀποτελεῖ κώλυμα γάμου, ἀλλ' ὅμως, συμφώνως πρὸς τὴν ἰσχύουσαν κανονικὴν παράδοσιν (κανὼν 3 τῆς Πενθέκτης ἐν Τρούλλῳ Συνόδου) μετὰ τὴν χειροτονίαν κωλύεται ἡ σύναψις γάμου.
5. Περί τῶν μικτῶν γάμων Ὁρθοδόξων μεθ' ἑτεροδόξων καὶ μὴ Χριστιανῶν ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅπως
 - i. ὁ γάμος Ὁρθοδόξων μεθ' ἑτεροδόξων κωλύεται κατὰ κανονικὴν ἀκρίβειαν (κανὼν 72 τῆς Πενθέκτης ἐν Τρούλλῳ Συνόδου).
 - ii. Ἡ δυνατότης ἐφαρμογῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας ὡς πρὸς τὰ κωλύματα γάμου δεόν ὅπως νὰ ἀντιμετωπίζεται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐκάστης αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τῶν ἱερῶν κανόνων, ἐν πνεύματι ποιμαντικῆς διακρίσεως, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου.
 - iii. ὁ γάμος Ὁρθοδόξων μετὰ μὴ χριστιανῶν κωλύεται ἀπολύτως κατὰ κανονικὴν ἀκρίβειαν.
6. Ἡ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς περὶ κωλυμάτων γάμου ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως πρᾶξις δεόν νὰ λαμβάνη ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς διατάξεις τῆς ἐκασταχοῦ σχετικῆς κρατικῆς νομοθεσίας, ἄνευ ὑπερβάσεως τῶν ὁρίων τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας.

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος, Πρόεδρος
† ὁ Ἀλεξανδρείας Θεόδωρος
† ὁ Ἱεροσολύμων Θεόφιλος
† ὁ Σερβίας Εἰρηναῖος
† ὁ Ρουμανίας Δανιήλ
† ὁ Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου Χρυσόστομος
† ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Ἱερώνυμος
† ὁ Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας Σάββας
† ὁ Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας Ἀναστάσιος
† ὁ Πρέσοβ καὶ πάσης Τσεχίας καὶ Σλοβακίας Ραστισλάβ

Ἀντιπροσωπεία Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου

† ὁ Καρελίας καὶ πάσης Φιλλανδίας Λέων
† ὁ Ταλλίνης καὶ πάσης Ἑσθονίας Στέφανος
† ὁ Γέρων Περγάμου Ἰωάννης
† ὁ Γέρων Ἀμερικῆς Δημήτριος
† ὁ Γερμανίας Αὐγουστῖνος
† ὁ Κρήτης Εἰρηναῖος
† ὁ Ντένβερ Ἡσαΐας
† ὁ Ἀτλάντας Ἀλέξιος
† ὁ Πριγκηποννήσων Ἰάκωβος
† ὁ Προικοννήσου Ἰωσήφ
† ὁ Φιλαδελφείας Μελίτων
† ὁ Γαλλίας Ἐμμανουήλ
† ὁ Δαρδανελλίων Νικήτας
† ὁ Ντητρόϊτ Νικόλαος
† ὁ Ἁγίου Φραγκίσκου Γεράσιμος
† ὁ Κισάμου καὶ Σελίνου Ἀμφιλόχιος

† ὁ Κορέας Ἀμβρόσιος
† ὁ Σηλυβρίας Μάξιμος
† ὁ Ἀδριανουπόλεως Ἀμφιλόχιος
† ὁ Διοκλείας Κάλλιστος
† ὁ Ἱεραπόλεως Ἀντώνιος, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Οὐκρανῶν Ὁρθοδόξων ἐν
ΗΠΑ
† ὁ Τελμησοῦ Ἰώβ
† ὁ Χαριουπόλεως Ἰωάννης, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας τῶν
ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ Ὁρθοδόξων Παροικιῶν Ρωσικῆς Παραδόσεως
† ὁ Νύσσης Γρηγόριος, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Καρπαθορρώσων Ὁρθοδόξων
ἐν ΗΠΑ

Ἀντιπροσωπεία Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας

† ὁ Γέρων Λεοντοπόλεως Γαβριήλ
† ὁ Ναϊρόμπι Μακάριος
† ὁ Καμπάλας Ἰωνᾶς
† ὁ Ζιμπάμπουε καὶ Ἀγκόλας Σεραφεῖμ
† ὁ Νιγηρίας Ἀλέξανδρος
† ὁ Τριπόλεως Θεοφύλακτος
† ὁ Καλῆς Ἐλπίδος Σέργιος
† ὁ Κυρήνης Ἀθανάσιος
† ὁ Καρθαγένης Ἀλέξιος
† ὁ Μουάνζας Ἱερώνυμος
† ὁ Γουϊνέας Γεώργιος
† ὁ Ἑρμουπόλεως Νικόλαος
† ὁ Εἰρηνουπόλεως Δημήτριος
† ὁ Ἰωαννουπόλεως καὶ Πρετορίας Δαμασκηνός
† ὁ Ἄκκρας Νάρκισσος
† ὁ Πτολεμαΐδος Ἐμμανουήλ
† ὁ Καμερούν Γρηγόριος
† ὁ Μέμφιδος Νικόδημος
† ὁ Κατάγκας Μελέτιος
† ὁ Μπραζαβίλ καὶ Γκαμπόν Παντελεήμων
† ὁ Μπουρούντι καὶ Ρουάντας Ἰννοκέντιος
† ὁ Μοζαμβίκης Χρυσόστομος
† ὁ Νιέρι καὶ Ὅρους Κένυας Νεόφυτος

Ἀντιπροσωπεία Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων

† ὁ Φιλαδελφείας Βενέδικτος
† ὁ Κωνσταντίνης Ἀρίσταρχος
† ὁ Ἰορδάνου Θεοφύλακτος
† ὁ Ἀνθηδῶνος Νεκτάριος
† ὁ Πέλλης Φιλούμενος

Ἀντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Σερβίας

† ὁ Ἀχρίδος καὶ Σκοπίων Ἰωάννης
† ὁ Μαυροβουνίου καὶ Παραθαλασσίας Ἀμφιλόχιος
† ὁ Ζάγκρεμπ καὶ Λιουμπλιάνας Πορφύριος
† ὁ Σιρμίου Βασίλειος
† ὁ Βουδιμίου Λουκιανός
† ὁ Νέας Γκρατσάνιτσας Λογγίνος
† ὁ Μπάτσκα Εἰρηναῖος
† ὁ Σβορνικίου καὶ Τούζλας Χρυσόστομος
† ὁ Ζίτσης Ἰουστίνος

† ὁ Βρανίων Παχώμιος
† ὁ Σουμαδίας Ἰωάννης
† ὁ Μπρανισέβου Ἰγνάτιος
† ὁ Δαλματίας Φώτιος
† ὁ Μπίχατς καὶ Πέτροβατς Ἀθανάσιος
† ὁ Νίκσιτς καὶ Βουδίμλιε Ἰωαννίκιος
† ὁ Ζαχουμίου καὶ Ἐρζεγοβίνης Γρηγόριος
† ὁ Βαλιέβου Μιλούτιν
† ὁ ἐν Δυτικῇ Ἀμερικῇ Μάξιμος
† ὁ ἐν Αὐστραλία καὶ Νέα Ζηλανδία Εἰρηναῖος
† ὁ Κρούσεβατς Δαυῖδ
† ὁ Σλαυονίας Ἰωάννης
† ὁ ἐν Αὐστρία καὶ Ἑλβετία Ἀνδρέας
† ὁ Φραγκφούρτης καὶ ἐν Γερμανία Σέργιος
† ὁ Τιμοκίου Ἰλαρίων

Ἀντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Ρουμανίας

† ὁ Ἰασίου καὶ Μολδαβίας καὶ Μπουκοβίνης Θεοφάνης
† ὁ Σιμπίου καὶ Τρανσυλβανίας Λαυρέντιος
† ὁ Βάντ, Φελεάκ καὶ Κλούζ καὶ Κλούζ, Ἄλμπας, Κρισάνας καὶ Μαραμοῦρες Ἀνδρέας
† ὁ Κραϊόβας καὶ Ὀλτενίας Εἰρηναῖος
† ὁ Τιμισοάρας καὶ Βανάτου Ἰωάννης
† ὁ ἐν Δυτικῇ καὶ Νοτίῳ Εὐρώπῃ Ἰωσήφ
† ὁ ἐν Γερμανία καὶ Κεντρικῇ Εὐρώπῃ Σεραφεῖμ
† ὁ Τιργοβιστίου Νήφων
† ὁ Ἄλμπα Ἰούλια Εἰρηναῖος
† ὁ Ρώμαν καὶ Μπακάου Ἰωακείμ
† ὁ Κάτω Δουνάβεως Κασσιανός
† ὁ Ἀράντ Τιμόθεος
† ὁ ἐν Ἀμερικῇ Νικόλαος
† ὁ Ὀράντσα Σωφρόνιος
† ὁ Στρεχαῖας καὶ Σεβερίνου Νικόδημος
† ὁ Τουλσέας Βησσαρίων
† ὁ Σαλάζης Πετρώνιος
† ὁ ἐν Οὐγγαρία Σιλουανός
† ὁ ἐν Ἰταλία Σιλουανός
† ὁ ἐν Ἰσπανία καὶ Πορτογαλία Τιμόθεος
† ὁ ἐν Βορείῳ Εὐρώπῃ Μακάριος
† ὁ Πλοεστίου Βαρλαάμ, Βοηθός παρὰ τῷ Πατριάρχῃ
† ὁ Λοβιστέου Αἰμιλιανός, Βοηθός παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Ριμνικίου
† ὁ Βικίνης Ἰωάννης Κασσιανός, Βοηθός παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ ἐν Ἀμερικῇ

Ἀντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Κύπρου

† ὁ Πάφου Γεώργιος
† ὁ Κιτίου Χρυσόστομος
† ὁ Κυρηνείας Χρυσόστομος
† ὁ Λεμεσοῦ Ἀθανάσιος
† ὁ Μόρφου Νεόφυτος
† ὁ Κωνσταντίας - Ἀμμοχώστου Βασίλειος
† ὁ Κύκκου καὶ Τηλλυρίας Νικηφόρος
† ὁ Ταμασοῦ καὶ Ὀρεινῆς Ἡσαΐας
† ὁ Τριμυθοῦντος καὶ Λευκάρων Βαρνάβας

- † ὁ Καρπασίας Χριστοφόρος
- † ὁ Ἀρσινόης Νεκτάριος
- † ὁ Ἀμαθοῦντος Νικόλαος
- † ὁ Λήδρας Ἐπιφάνιος
- † ὁ Χύτρων Λεόντιος
- † ὁ Νεαπόλεως Πορφύριος
- † ὁ Μεσαορίας Γρηγόριος

Ἀντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Ἑλλάδος

- † ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Προκόπιος
- † ὁ Περιστερίου Χρυσόστομος
- † ὁ Ἡλείας Γερμανός
- † ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Ἀλέξανδρος
- † ὁ Ἄρτης Ἰγνάτιος
- † ὁ Διδυμοτείχου, Ὁρεστιάδος καὶ Σουφλίου Δαμασκηνός
- † ὁ Νικαίας Ἀλέξιος
- † ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου Ἱερόθεος
- † ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εὐσέβιος
- † ὁ Καστορίας Σεραφεῖμ
- † ὁ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Ἰγνάτιος
- † ὁ Κασσανδρείας Νικόδημος
- † ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Ἐφραίμ
- † ὁ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης Θεολόγος
- † ὁ Σιδηροκάστρου Μακάριος
- † ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως Ἄνθιμος
- † ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως Βαρνάβας
- † ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
- † ὁ Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετρούπολεως Ἀθηναγόρας
- † ὁ Λαγκαδᾶ, Λητῆς καὶ Ρεντίνης Ἰωάννης
- † ὁ Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας Γαβριήλ
- † ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Χρυσόστομος
- † ὁ Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου Θεόκλητος

Ἀντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Πολωνίας

- † ὁ Λούτζ καὶ Πόζναν Σίμων
- † ὁ Λούμπλιν καὶ Χέλμ Ἄβελ
- † ὁ Μπιαλύστοκ καὶ Γκντάνσκ Ἰάκωβος
- † ὁ Σιεμιατίτσε Γεώργιος
- † ὁ Γκορλίτσε Παῖσιος

Ἀντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Ἀλβανίας

- † ὁ Κορυτσᾶς Ἰωάννης
- † ὁ Ἀργυροκάστρου Δημήτριος
- † ὁ Ἀπολλωνίας καὶ Φιερ Νικόλαος
- † ὁ Ἐλμπασάν Ἀντώνιος
- † ὁ Ἀμαντίας Ναθαναήλ
- † ὁ Βύλιδος Ἄστιος

Ἀντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Τσεχίας καὶ Σλοβακίας

- † ὁ Πράγας Μιχαήλ
- † ὁ Σούμπερκ Ἡσαΐας